

UW MOEDER...

JEAN-CLAUDE GRUMBERG

2012

© Vertaling: december 2020

H. Cooremans

't Serclaesstraat 11

B-1740 Ternat

02/582.09.48

hedwig.cooremans@telenet.be

Users/telenet.be

- Uw moeder...
- Mijn moeder?
- Ze is gaan zitten.
- Is ze gaan zitten?
- En ze wil niet meer recht staan.
- En ze wil niet meer recht staan?
- U zal het direct begrijpen.
- Ja?
- Deze morgen heeft één van onze zorgkundigen, onopzettelijk weliswaar, naast de deur van de kamer van uw moeder...
- Van mijn moeder, ja?
- Een stoel laten staan.
- Dat is goed, toch?
- Een rolstoel.
- Een rolstoel?
- Begrijpt u?
- Ik begrijp het.
- Nu wil ze niet meer recht staan.
- Wil ze rondgereden worden?
- Voilà.
- Mooi. En?
- Zeg haar dat ze moet recht staan.
- Ze herkent me niet eens.
- Ze heeft u gisteren toch herkend.
- Gisteren wel, ja.
- Probeer het. Vandaag.
- Ze herkent me niet alle dagen.
- Probeer het! Laten we 't proberen!

- Waarom zouden we niet even met haar rondrijden?
- Die rolstoel is niet van haar.
- Niet van haar?
- Hij is toegewezen aan een van onze andere bewoners, begrijpt u?
- Ja.
- En die kan niet meer opstaan.
- Dat wil zeggen?
- Dat men hem moet rijden om hem te verplaatsen.
- Ik snap het.
- U snapt het.
- Ik snap het. Ik snap het.
- Wel dan?

- Wat doen we?
- Zeg haar dat ze moet recht staan. Zeg haar dat zij moet stappen.
- Weet u het wel zeker?
- Natuurlijk.
- Kon ze gisteren stappen?
- Gisteren wel, ja.
- Wel dan?
- Wel dan. Ik weet het niet.

- Als ze er een gewoonte van maakt, nietwaar, om niet meer te stappen, dan zal ze op de duur niet meer kunnen stappen en zullen haar lichaamsfuncties er evenzeer, nietwaar, de gevolgen van dragen. Begrijpt u wat ik bedoel?
- Ik begrijp u.
- Dus?
- Ja, dus?
- Ga haar zeggen dat ze moet recht staan.
- Wat als ze me niet herkent?
- Ik ga met u mee.
- Ik vrees dat ze me niet zal herkennen.
- Ik ga met u mee. Ik zal haar zeggen wie u bent.
- Ik?
- Ik zal haar zeggen: dit is uw zoon.
- Ah ja, ja.
- Dan zal ze weten wie u bent.
- Heel goed.
- En dan moet u haar maar gewoon zeggen: moeder, sta op!
- Moeder, sta op!
- Meer niet.
- En als ze het dan nog niet wil?
- Dan tillen we haar op. Met z'n tweetjes.
- We tillen haar op?

- Met zachte dwang als het moet.
- Met zachte dwang?
- Wat kunnen we anders doen?
- Ik zou het niet weten.
- We hebben die rolstoel nodig voor iemand die hem nodig heeft.
- Juist.
- Meer nog, als ze er een gewoonte van maakt om zich te laten rijden, zal ze helemaal niet meer kunnen stappen.
- En haar lichaamsfuncties...
- Voilà! U hebt het beet.

- Ik heb het beet! Ik heb het beet!
- Goed dan. Zullen we?
- We zullen!

- Mama, ik ben het.
- Dit is uw zoon, mevrouw.
- Mijn zoon?
- Ja, uw zoon.
- Wie van de twee?
- Deze hier! Hij! Hij is uw zoon.
- Mijn zoon?
- Geef hem een flinke knuffel.
- Dag, mama.
- Ge stinkt.
- Mama...
- Ge stinkt! Ge stinkt! Ge stinkt!
- Het is uw kleine jongen, mevrouw.
- Die daar?
- Hij moet u iets zeggen.
- Wat moet hij me zeggen?
- Vooruit.
- Mama.
- Wat?

- Sta op.
- Wat: sta op?
- Sta op!
- Sta alsjeblieft op, mevrouw. Het is uw zoon die het u vraagt.
- Zijt gij mijn zoon?
- Nee, dat is hij!
- Sta op, ma.
- Dit is uw stoel niet, mevrouw.
- Mijn stoel niet ?
- Trouwens, u mag hier zo niet in de gang blijven zitten.
- Zit ik in de gang?
- U zit in de gang.
- Ge zit in de gang, ma.
- Het tocht hier langs alle kanten.
- Ge gaat nog een dikke valling opdoen.
- Rol mij naar ergens anders.
- Madammeke, dit is uw stoel niet.

- Dit is uw stoel niet hè ma.
- Die stoelen zijn van iedereen.
- Deze niet, madam.
- Deze niet, ma.
- Als ik erin zit, is 't mijn stoel.
- Mevrouw, ik ben de directeur.
- Hij is de directeur, mama.
- Van wie?
- Van wie bent u directeur?
- Van hier, verdorie.
- Hij is de directeur van hier, mama.
- Ik zit hier goed.
- Moeder!
- Wat zegt ze?
- Ze zegt dat ze hier goed zit.
- Ze zit hier niet goed, zeg haar dat ze opstaat.
- Mama, sta op, alsjeblieft.
- En als ik dat nu niet wil?
- Dan zien we ons gedwongen u er uit te tillen.
- Dan gaan we ons gedwongen zien u er uit te tillen.
- Dwing ons niet om...
- Ik heb u een schoon stukske cake meegebracht.
- Ik moet uw cake niet hebben.

- Ge hebt hem gisteren wel gewild.
- Is dat die cake van gisteren?
- Dat is die cake van gisteren.
- Ik moet van geen oudbakken cake weten.
- Hij is vers van gisteren, mama.
- Ik kan hier niet de hele dag in de gang over een cake zitten onderhandelen met uw moeder. Of hij nu vers van gisteren is of niet.
- Wat doen we?
- Onze logé die op zijn rolstoel wacht, is niet goed meer te been, maar hij is nog wel goed bij zijn hoofd en hij wacht al sinds... sinds... Begrijpt u wat ik bedoel?
- Kom ma, sta op. We gaan een wandelingske maken in de tuin.
- Mij goed.
- Sta dan op.
- Ik heb liever dat ge mij rijdt.
- We gaan haar optillen.
- Mama, we zijn gedwongen om u...
- Steek uw arm door haar arm.

- Weet u het zeker?
- Ik doe hetzelfde aan de andere kant.
- Wie van u twee is weer mijn zoon?
- Dat ben ik, mama!
- En ik ben de directeur. Met twee doen we haar overeind komen.
- Ik hoop het.
- Ik bedoel dat ik tot twee ga tellen.
- Een, twee.
- Hier gaan we: een...
- Waarom geeft ge hem een zoen, mama?
- Heb ik het recht niet om mijn zoon een zoen te geven?
- Mevrouw!
- Ik ben uw zoon, ma!
- Nee.
- Hoe dat zo nee?
- Gij zijt veel te oud.
- Komaan, zeg, mama. We gaan naar de tuin.
- Nee.
- Waarom niet?
- Ik wacht op mijn zoon.
- Maar ik ben uw zoon! Ge hebt er geen andere!
- Die gaat me uit dat stinkend kot komen weghalen.
- Mevrouw!
- Dat stinkt hier langs alle kanten!
- Mama!
- Waarom zit ge mijn arm zo vast te houden. Ik kan nog alleen recht staan, zu!
- Doe dat dan!
- Om wat te doen?
- Een wandelingetje in de tuin.
- 't Is bijna avond.
- 't Is vier uur!
- U zit al sinds half acht in deze stoel!
- Sinds half acht!!
- De zorgkundige voor deze gang is nieuw en ze dacht... ze heeft haar naar het ontbijt gebracht.
- Met de rolstoel?
- Sstt! Ze weet zelfs niet meer dat ze in een rolstoel zit.
- Die is getikt. Gij zijt compleet getikt, manneke!
- Ik ben uw zoon niet, mevrouw.
- Ik wacht op mijn zoon.
- Hij is uw zoon!

- Ik ben het, ma!
- Ik wil een ritje maken door het park.

- Sta op, dan gaan we arm in arm.
- Ik wil met de rolstoel.
- Mevrouw, dwing ons niet om...
- Als we een toertje zouden maken in het park en we brengen haar daarna naar de refter en dan...
- 't Is niet lekker wat ze daar geven.
- Ma!
- Ik zal het tegen mijn zoon zeggen. Hij betaalt zo al genoeg!
- Mama, ik ben uw zoon! Ik betaal dat hier!
- Roep zo niet tegen haar. U ziet toch dat ze niet meer weet waar haar hoofd staat.
- Ik duw haar wel naar de tuin.
- Ik heb de rolstoel nodig voor iemand die...
- Nog goed bij zijn hoofd is, maar zijn benen willen niet meer mee. Ik weet het.
- Die mens ligt al uren te wachten, gekluisterd aan zijn bed!
- Zet hem dan in een zetel.
- Ik heb zelfs geen vrije rollende zetel meer.
- Zet hem dan in een niet rollende zetel.
- Nee, nee, ik weet wat me te doen staat. We helpen haar recht.
- Ik wil haar niet bruuskeren.
- Ik haal een paar zorgkundigen, die zullen er wel weg mee weten, die!
- Niemand gaat mijn moeder bruuskeren!

- Zet die tv wat zachter, ik hoor de radio niet meer.
- Moederke, ik ben het, Jean.
- Jean?
- Uw zoon.
- Mijn zoon?
- Jean, Jeanke, uw Janolleke, uw zoon, herkent ge mij niet?
- 't Is uw vader die u heeft erkend. Maar had ik die laten doen, dan had hij u begot niet erkend, want paperassen en zo, daar moest die niet van weten.

- Mama...
- Ja?
- Ge moet opstaan, ma.
- Hoe laat is 't?
- Tijd om op te staan en naar bed te gaan.
- Ik heb geen goesting.
- De goesting komt wel zodra ge uw oogjes dicht doet. Dat hebt ge me altijd gezegd, weet ge nog? Ge zei dat uw mama dat altijd tegen u zei.

- Mijn moeke... Waarom komt die mij nooit bezoeken?
- Wie?
- Moeke?
- Geef mij een arm. Dan gaan wij haar eens een bezoekje brengen.
- Mijn moeke?
- Ja, mama.
- Wat zegt ge?
- Ja, mama.
- 't Is zo lang geleden dat ik haar nog gezien heb.
- We gaan haar samen eens bezoeken. Zal 't gaan zo?
- Da's nogal een verschil, zeg!
- We maken een korte wandeling.
- We gaan nu naar...
- Ja.
- Naar wie was 't weer?
- Naar de tuin.
- Ha ha ha, naar de tuin.
- Hierzo. Neemt u die rolstoel maar.
- Dank u!

- Wie is die vent die daar met die rolstoel loopt rond te koersen?
- De directeur.
- De directeur?
- De directeur van hier, ja.
- Vraag het hem!
- Wat, mama?
- Vraag het hem!
- Wat moet ik hem vragen, ma?
- Waarom mijn moeke mij nooit komt bezoeken.
- Ik zal 't hem vragen.
- Zult ge 't hem vragen?
- Opgelet voor het opstapje.
- Welk opstapje?
- Het opstapje.
- Dat naar boven of naar beneden gaat?
- Dit hier gaat naar beneden.
- Het is hetzelfde dat naar boven en naar beneden gaat, zei ons moeke, weet ge nog?
- Het is hetzelfde, mama, dat klopt.
- Er is wind.
- Een licht briesje, mama.
- We gaan naar huis.

- Als ge wilt.
- Straks doe ik nog een valling op.
- Ja, mama.
- Als dat maar kon!
- Wat, mama?
- Dat ik een dikke valling kon opdoen.
- Zoiets moogt ge niet zeggen, mama.
- Wat mag ik niet zeggen?
- Wat ge zojuist gezegd hebt.
- Wat heb ik zojuist gezegd?
- Niets.
- Het is koud.
- We gaan naar huis, mama.
- Godverdomme!
- Moet ge daarom zo vloeken, ma?
- Ge hebt niets gezegd over het opstapje.
- Vergeten!
- Straks breek ik mijn been nog.
- Of uw nek.
- Hier hebben ze hun been allemaal minstens een keer gebroken.
- Da's waar.
- Ik ben hier de enige die nog op haar twee benen kan gaan.
- Kom, ga hier rustig zitten.
- En gij?
- Hoezo ik?
- Wat gaat gij doen?
- Ik moet naar huis, ma.
- Ga dan naar huis.
- Geeft ge me een knuffel?
- Als ge lekker ruikt.
- Ik ruik lekker, ma.
- Ah ja!
- Smak!
- Ge ruikt lekker!
- Daarstraks hebt ge gezegd dat ik stink.
- Ikke?
- Gij, ja.
- Wat hebt ge gezegd?
- Nee. Gij hebt mij gezegd dat ik stonk.
- Wanneer?
- Daarstraks.

- Waart ge daarstraks aan 't stinken?
- Dat weet ik niet.
- Soms stinkt een mens en soms stinkt een mens niet. Dat hangt af van de neus die snuift.
- Tot ziens, ma.
- Ga maar, ik blijf hier wel wachten.
- Op wie?
- Mijn zoon heeft gezegd dat hij eens zou passeren als hij de tijd vindt om zijn moeder te bezoeken. Ik wil hem niet missen, want hij komt heel zelden. Hij heeft het erg druk, lopen van hier naar ginder en zaken doen, en poen scheppen en zo.
- 't Zal gaan tijd zijn om te eten.
- Allee vooruit, ga dan maar eten.
- Nee, 't zal tijd gaan zijn om te eten. Hier.
- Ha ja?
- Ik heb het menu gelezen.
- Ik heb geen honger.
- Hebt ge vanmiddag iets gegeten?
- Wij eten om half twaalf.
- Is dat echt?
- En 's avonds om zes uur.
- Om zes uur?
- In de zomer.
- Goed, dan ga ik maar.
- Zijn we nu in de winter?
- We zijn in de zomer.
- Ha, da's beter.
- Da's beter.
- Tot morgen.
- Tot dan.
- Smak.
- Ge prikt.
- Uw moeder...
- Mijn moeder?
- Ze heeft iemand geslagen.
- Geslagen?
- Geslagen met haar paraplu.
- Nee?
- Jawel. Als ik het u zeg!
- Wie?
- Haar buurvrouw.
- Haar buurvrouw?
- Begrijpt u?

- Absoluut niet.
- Uw moeder...
- Ja?
- Heeft iemand slaag gegeven.
- De buurvrouw met haar paraplu. Dat had ik begrepen.
- Dat is nu dat is nu dat is nu dat is nu... Zo ver is 't nu gekomen!
- Waarom heeft ze zoiets gedaan?
- Dat kan zo niet blijven duren.
- Wat kan er niet blijven duren?
- Ik heb problemen met mijn personeel.
- Wie niet?
- Ik heb er anders meer dan voldoende!
- Goed, goed. Wat nu?
- Ik heb nu al één personeelslid per persoon nodig.
- Dat snap ik...
- Ik kan er niet meer tegen, ik kan het niet!
- Waarom heeft mijn mama slaag...
- Gegeven aan haar buurvrouw?
- Ja, waarom?
- Vraag het haar.
- Ik moet het haar vragen?
- U bent verantwoordelijk.
- Hoe dat zo: ik ben verantwoordelijk?
- U bent de verantwoordelijke persoon.
- Ben ik de verantwoordelijke persoon?
- U bent verantwoordelijk voor uw moeder.
- Ik ben verantwoordelijk voor mijn moeder. Juist.
- Beeldt u even in.
- Wat?
- Dat haar buurvrouw een gekwetst oog had...

- Heeft ze haar buurvrouw een mot op haar oog gegeven?
- Nee nee, ik vroeg om het u even in te beelden...
- Ik heb geen verbeelding.
- Haar buurvrouw is een kwetsbaar persoon.
- Mijn mama is ook een kwetsbaar persoon.
- Wij hebben hier niets anders dan kwetsbare personen.
- Dat kan ik me best voorstellen.
- We hebben slechthorenden.
- Weet ik.
- Mensen die niet eens weten waar ze zich bevinden.

- Akkoord.
- Nog een geluk!
- Hoezo: nog een geluk?
- Nog een geluk dat ze haar geen mot op haar oog heeft gegeven, of erger!
- Waarom heeft ze geslagen?
- Vraag het haar.
- Hebt u het haar gevraagd?
- Waarom had ik dat moeten doen?
- Om te begrijpen.
- Om wat te begrijpen?

- Waarom heeft ze haar geslagen?
- De vraag is niet waarom, de kwestie is: dit mag niet!
- Wat? Vragen waarom?
- Je mag je buurvrouw niet slaan!
- Met een paraplu. Weet ik.
- Noch met een paraplu, noch met iets anders.
- Blijft de vraag waarom ze het gedaan heeft.
- Als u dat wil weten moet u het haar zelf vragen. Maar zeg haar eerst heel duidelijk dat ze zoiets niet meer mag doen.
- Wilt u dat ik haar zeg dat ze haar buurvrouw niet meer mag slaan?
- Correct!
- Akkoord. Maar niet voor ik weet waarom ze haar heeft geslagen.
- Het waarom is van geen enkel belang. Het mag niet, dat is van belang.
- Voor u, niet voor mij.
- Meneer.
- Ja, meneer?
- U vat dit heel slecht op.
- Ik vat dit heel slecht op, ja.
- Probeer me te begrijpen.
- Ik vraag niet liever.
- Als ze hier, om welke reden dan ook, mekaar met hun plu's om de oren mogen slaan, dan kan ik...
- Dan kunt u?
- Dan stop ik de sleutel in de brievenbus. Punt andere lijn. Basta.
- Excuseer?
- Dan gaat de keet dicht.
- Dan sluit u?
- Dan mag u mijn oudjes hebben.
- Ik heb hier alleen maar mijn moeder.
- Wel, bij de minste herhaling - De minste, hoort u! - krijgt u haar op staande voet terug! Begrepen?

- Ik begrijp het.
- Dus, alsjeblieft, u gaat naar haar toe en geeft haar een flinke uitbrander...
- Geef ik haar een flinke uitbrander?
- En u zegt haar dat ze het niet meer mag doen. Alsjeblieft!
- Alles hangt af van het waarom.
- Ik zeg u nogmaals dat het waarom er niet toe doet.
- Voor mij doet het waarom er altijd en overal toe.
- Hier niet !
- Hier wel!
- Daar komt ze.

- Dag, mama.
- Zeg het haar.
- Mag ik weten waarom ge hier voor mijn deur staat te roepen en te tieren?
- Mama...
- Ja, mijn zoon...
- Waarom hebt ge die mevrouw een mot met uw paraplu gegeven?
- Met mijn wat?
- Ziet u nu...
- Wat moet ik zien?

- Ze weet het niet eens meer.
- De andere weet het des te beter.
- Welke andere?
- Zij die de klappen mocht incasseren.
- Ha, die...
- Ja, die. En ik krijg haar familie op mijn dak.
- Wanneer gaan we eten?
- Ze komt net van tafel.
- Ge komt net van tafel, ma.
- U komt net van tafel.
- Hier eten ze altijd maar vroeger.
- Mama...
- Nee, nee, nee, nee, nee, ik ga niet, ik heb geen honger! Ik wil naar mijn kamer.
- Waarom hebt ge die dame geslagen?
- Welke dame?
- Die van hiernaast.
- Ha, die!
- Die van de kamer hiernaast, ja.
- Da's een zotte. Die heeft een slag van de molen gekregen, niet van mij.
- Dat is nog geen reden.

- Waarom, mama?
- Waarom wat?
- Heeft ze tegen u iets gezegd?
- Die? Die mag om 't even wat zeggen.
- Heeft ze u om 't even wat gezegd?
- Die mag zeggen wat ze wil, zeg ik u. Dat mens is compleet getikt.
- Ja, maar...
- Wat ja maar?
- Waarom hebt u haar geslagen?
- Ik ben geslagen geweest!
- Natuurlijk bent u dat geweest!
- Buiten mezelf zit het hier vol getikten, en ik zou geslagen hebben?
- Mama, wat heeft ze tegen u gezegd?
- Ze komt bij mij schijten. Zijt ge nu content?
- Hoe dat zo?
- Mijn zoon betaalt voor mij een kamer met toilet.
- Natuurlijk, mama. Natuurlijk betaal ik dat.
- Haar zoon is blut.
- Hoe die is blut?
- Hij heeft nog geen nagel.
- Dat begrijp ik niet.
- Mama bedoelt dat hij geen rooie duit heeft.
- Voilà, hij heeft geen rooie duit om voor zijn moeder een wc te betalen!
- We hebben kamers met en kamers zonder, moet u weten.
- Weet ik, dank u.
- Alle zotten uit de buurt komen bij mij.
- Om wat te doen?
- Weet ik veel! Ik hoop dat ze niet meer komen doen dan pissen!

- Directeur...
- Ik kan deze gang, ik kan deze gang geen 24 uur op 24 laten bewaken!
- Ik betaal geen privé toilet voor mijn moeder als u er een openbaar toilet van maakt!
- En ik hè, ik hè, als ik er een betrap, dan geef ik die een goed pak slaag met mijn paraplu. Dan zal ze geen goesting meer hebben om bij mij nog te komen pissen!
- De deur voor de toiletten van de kamers zonder is net naast de kamer van uw moeder.
- Die lopen hier in en uit lijk in een duivenkot, maar de chasse trekken, vergeet het! Ge kunt denken!
- Directeur?
- Ik zal er onmiddellijk iets aan doen.
- Hoe?
- Zeg haar om te beginnen alsjeblieft, dat ze niet mag...

- Nee, nee, nee, nee, en nog eens nee. Excuseer, zeg! Het is aan u om hen en hun families te zeggen dat ze niet mogen!
- Ik heb problemen met mijn personeel...
- Ik heb ook mijn problemen.
- Als het alleen 't personeel was, dan kan het ermee door. Voor de rest lopen hier alleen maar zotten, getikten en van die ouwe sloefen rond. Op een keer wou die ene zelfs bij mij binnen rijden met zijn rolstoel.
- Excuseer, die heeft een speciaal toilet.
- Hij heeft zijn kar in mijn deur klem gereden!

- Daar hebben ze me niets over gezegd.
- Directeur?
- Tja, ze komen me ook niet alles vertellen, nietwaar.
- Zorg dat het direct stopt, of anders...
- Of anders wat?
- Niets.
- Ik zal er mij mee bezighouden.
- Dank u.
- Ik zal de zaak ter hand nemen.
- Ik dank u.
- Als 't voor een keer niet tegenvalt, dan valt ge de volgende keer wel in de prijzen.
- Da's waar.
- Ik heb eigenlijk één personeelslid per persoon nodig.
- Hoe dan ook, ik herhaal nog eens dat ik geen toilet voor mijn moeder betaal als iedereen er gebruik mag van maken. Is dat duidelijk?
- Ik zal u korting geven.
- Ik heb uw korting niet nodig.
- Mag ik dan een commercieel gebaar maken?
- Ik wil geen gebaren, ik wil excuses.

- Met mijn excuses. Voilà. Bent u nu tevreden?
- Zeker niet. Ik wil dat u zich excuseert tegenover mijn moeder.
- Nee maar zeg! Gaat het nog daar boven bij u?
- Waarom zou het bij mij hier boven niet gaan?
- Zij heeft haar buurvrouw met de paraplu geslagen en ik zou me moeten excuseren??
- Ik moet tot mijn grote spijt constateren dat we mekaar niet begrijpen.
- Ik moet, meer nog, tot mijn grootste spijt hetzelfde constateren.
- Wanneer gaan we eten?
- Kom, we gaan een wandeling maken.
- Waar?
- In de tuin.
- Is die vrij?

- Wie is er vrij?
- De tuin?
- Ja, hij is vrij, toch?
- Vrij, jawel, helemaal vrij.
- Wacht hier op mij.

- Waar gaat ge naartoe?
- Ik ben mijn paraplu vergeten.
- Mama, het is echt heel mooi weer.
- Ik ga niet naar buiten zonder mijn paraplu. Verstaan?
- Hebt u dat gehoord?
- Ik heb het gehoord.
- Wel, gaat u haar nu, ja of nee, zeggen dat ze niet...
- Nee. Het is aan u om eerst de anderen duidelijk te maken dat haar we privé is.
- U bent echt geen grote hulp!
- U helpt me evenmin!
- Ik?
- Ja, u!
- U hebt er geen idee van hoe lastig dit voor me is.
- Denkt u misschien dat het voor mij niet lastig is?
- U bent haar zoon!
- En dan?
- Zij is uw moeder.
- Zij is mijn moeder. Dat is waar.
- Ze is niet de mijne.
- Ze is niet de uwe.

- Wel?
- Wel wat? Komt ge nog, ma?
- Nee.
- Waarom niet?
- Ik blijf hier.
- Waarom? Het is echt mooi weer.
- Als mijn zoon komt en hij vindt me niet, dan is hij in staat zijn kar te keren, onnozel als hij is.
- Als hij weggaat, zal hij moeten terugkomen.
- Ik wacht hier op hem.
- Dan wacht ik samen met u.
- Niks van. Ik ben het gewoon alleen te zitten wachten.
- Mama...
- Ik ben altijd alleen geweest.

- Mama...
- Zelfs als er anderen bij zijn.
- Allee vooruit.
- Ben ik alleen...
- 't Is goed, dan kom ik niet meer.
- Kan me niet schelen en ge moet me niet op het verkeerde been zetten.
- Gij hebt altijd slanke benen gehad, hé ma.
- Weet ge waar ge echte slanke benen van krijgt? Van urenlang in de sneeuw te staan. Daar krijgt ge slanke benen van. Heel slanke benen. Zo slank dat ik die van mij kon wassen in een tweeloop. Wat staat ge daar te lachen?
- Ik sta niet te lachen, ma.
- Dat was niet om te lachen.
- Dat was niet om te lachen, ik weet het.
- Hier dragen ze een mens met de voeten eerst naar buiten.
- Dat weet ik, mama.
- Dat weet ik, dat weet ik... Gij weet precies alles! En ge weet juist niks! Niemand weet iets! Ziet! Die halve zotte gaat bij mij binnen! Hou ze tegen! Eruit! Eruit! Mijn paraplu! Geef mijn paraplu!
- Hier mama.
- Hier! En hier! En hier!
- Wat is dat hier toch allemaal?
- Ons ma speelt in de gang voor wc-politie!
- En dat vindt u om te lachen?
- En dat vind ik om te lachen!
- Hou op! Hou hier onmiddellijk mee op! Uw wc is daar, niet hier! En u, naar binnen! Ga naar uw... Verdorie, die bedreigt mij met haar paraplu!
- Hier! En hier! En hier!
- Hou op! Hou hier onmiddellijk mee op! Hebt u dat gezien? Ze heeft me geslagen met haar paraplu!
- Denkt u dat dat mij iets kan schelen?
- Waarom moet ik denken dat het u iets kan schelen? Ik wil dat u er haar flink van langs geeft! En dat u haar zegt dat ze daar onmiddellijk moet mee ophouden! Of ik zet haar stante pede aan de deur! Stante pede!
- Zeg dat aan haar zoon als hij langs komt.
- U bent toch haar zoon!
- Tja... Dat zegt u! Nog een prettige dag.

- Uw moeder...
- Mijn moeder?
- Ze stelt het goed.
- Heel goed?
- Ze is in prima vorm.
- In prima vorm?
- We zijn zeer tevreden.
- Echt?
- Er is een medisch onderzoek geweest.
- Medisch onderzoek? Waarom werd ik daar niet over geïnformeerd?
- We zijn een verzorgingstehuis.
- Dat weet ik, dat weet ik.
- Hoe dan ook, dokter Klein...
- Dokter Klein?
- Vindt dat uw moeder vooruitgang boekt.

- Vooruitgang?
- Gevoelige vooruitgang. Bovendien heeft ze gisterenmiddag gezongen.
- Heeft ze gezongen?
- Samen met de anderen.
- Welke anderen?
- In de refter.
- Wat heeft ze dan gezongen?
- Hetzelfde als de anderen.
- Dat wil zeggen?
- Sinterklaas Kapoentje.
- Sinterklaas Kapoentje. Die van 6 december?
- Ik ken geen andere Sinterklaas Kapoentje. Wacht even.
- Ik wacht.
- Gisteren was het feest voor onze logé die niet meer zo goed...
- Maar die wel nog goed bij zijn hoofd is.
- Zijn verjaardagsfeest.
- Juist ja, goed.
- En iedereen heeft gezongen.
- Happy Birthday?
- Ook, ook. Maar niet alleen dat. Ook *De lieve, goede Sint!*
- Hoe dat zo?
- Ze noemen hem, het personeel noemt hem, op sympathieke wijze hoor, Sinterklaas.

- Juist.
- Hij is een logé die nog heel patent is, hoewel hij impotent is. Ik bedoel daar uiteraard invalide mee.
- Ik ben blij dat te horen.
- *Hij komt, hij komt,*
De lieve, goede Sint...
- Ken ik niet.
- Uw moeder wel. Kijk, daar is ze juist. Vraag het haar.
- Wat moet ik haar vragen?
- Of ze voor u wil zingen van *De lieve, goede Sint.*
- Mama?
- Wat?
- De directeur is tevreden over u.
- Niet alleen ik! Niet alleen ik!
- Dat hij dat aan ons bomma wijsmaakt!
- Pardon? Dat hij dat aan wie wijsmaakt?
- 't Is een manier van spreken.
- En het betekent?

- Dat haar oma erg blij zou zijn als ze dat vernam.
- Hoe dat zo?
- 't Is een uitdrukking binnen de familie.

- Ik begrijp het. Zing nu voor hem van *De lieve, goede Sint*, mevrouw.
- *De lieve, goede Sint, mevrouw?*
- *Hij komt, hij komt!*
- *De lieve, goede Sint...*
- Ken ik niet.
- Gisteren kende u het nog, u hebt het 's middags met de anderen gezon- gen.
- 's Middags?
- Gisteren, bij de lunch.
- *Hij komt, hij komt,*
- *De lieve, goede Sint.*
- *Mijn beste vriend, jouw beste vriend,*
- *De vriend van ieder kind.*
- *Mijn hartje klopt,*
- *Mijn hartje klopt zo blij...*
- Doet het geen belletje rinkelen? Net voor de taart.
- Hein?
- Hoe dan ook, we zijn allemaal eigenlijk, dokter Klein inbegrepen, zeer zeer tevreden over uw moedertje.
- Dank u.
- Nu laat ik u onder familie.
- Nogmaals bedankt.
- Als u iets nodig hebt, wat het ook is, wat het ook zijn mag... het perso- neel zal u... Nog een prettige dag.
- Compleet schots en scheef.
- Sorry?
- Zijn kop draait schots en zijn muts staat scheef!

- Heeft de dokter u onderzocht?
- Dat was geen echte dokter.
- Waarom niet?
- Hij maakte zijn selectie in de gang.
- In de gang?
- Ik was bang voor mama.
- Mama?
- Ze kan niet meer op haar benen staan.
- Jaja...

- Ik wou haar mijn brood geven...
- En?
- Ze wou niks.
- De dokter hier heeft gezegd dat je het goed doet. Heel goed.
- Dat is geen echte dokter.
- Hij heet Klein.
- Dat is geen echte dokter, zeg ik u.
- Wandelingetje maken?
- Die komt hier niet om ons te verzorgen.
- Maken we nu dat wandelingetje, mama?

- In de tuin?
- Van de tuin gaan we door naar het park.
- Is het ver?
- Vlakbij.

- 't Is hier mooi, hè.
- Wat is er hier mooi?
- De natuur, de bloemen, de bomen.
- Vindt ge?
- Gij niet?
- Ik houd daar niet van.
- Hier kunt ge tenminste ademen, mama.
- Gij kunt dat. Ik niet. We gaan naar huis. Ik heb het koud.
- Het is niet koud, mama. Het is warm.
- Ik heb kou!
- Opgelet voor het opstapje.
- Denkt ge misschien dat ik scheel zie?

- Uw moeder...
- Mijn moeder?
- Is verdwenen.
- Verdwenen?
- We zoeken haar al sinds deze middag.
- Sinds deze middag?
- We verzetten hemel en aarde.
- Wat vertelt u me daar?
- De waarheid, beste meneer, de zuivere waarheid. Sinds deze middag zoeken we vruchteloos naar uw moeder. Van tien na half een om precies te zijn.
- En vanmorgen, hebt u haar dan nog gezien?
- Nee, vanmorgen niet.
- Vanmorgen niet?
- Ze is niet komen ontbijten in de refter.
- En op haar kamer?
- Wij bedienen niet meer op de kamers. Tenzij het een belangrijke medische uitzondering betreft als gevolg van de eisen die de vergrote werkdruk met zich meebrengt.
- Wat staat u mij daar te verkopen? Mijn moeder is verdwenen en u hebt het over een vergrote werkdruk?
- U hebt er geen idee van hoeveel energie ontbijt op de kamer met zich meebrengt.
- Zijt ge ermee aan 't rammelen of wat?!

- Ik heb begrip voor uw gevoelens, maar...
- Wat gebeurt er hier precies? Waar is mijn moeder?
- We hebben haar vanmiddag ook niet in de refter gezien.
- Ze is dus gewoon niet komen eten?
- We zijn dan op haar deur gaan kloppen...
- En?
- Ze was er niet.
- Waar was ze dan godverdomme wel?!
- Dat is... Weten we niet.

- Dat weet u niet?
- Bijgevolg zoeken we haar vanaf half een, een uur, laten we zeggen.
- Waar?
- Overal.
- En dat vertelt u me zo zomaar, zonder meer?
- Hoe zou ik het u dan moeten vertellen?
- U hebt er alle belang bij haar zo snel mogelijk terug te vinden.
- Maak u geen zorgen, de politie is hard aan het werk.
- De politie?
- Nadat onze opzoekingen zonder succes bleven, hebben we de politie ingeschakeld.
- Toch niet de politie!!

- Niet de politie?
- Ik wil geen politie!
- De politie is best bekwaam om vermisten terug te vinden. Daar werden ze voor opgeleid.
- Ik wil geen politie, is dat duidelijk?
- Maar waarom geen politie?
- Mijn moeder is doodsbang voor de politie, echt vreselijk doodsbang. Ze heeft een hekel aan de politie. Ik ook.
- Echt?
- De politie heeft haar ooit gearresteerd.
- Ze zoeken haar niet om haar te arresteren, komaan zeg, maar om haar terug te vinden.
- De politie heeft mijn moeder aangehouden, begrijpt u dat niet?
- Uw moeder werd aangehouden?
- Ja, samen met haar moeder.
- Werde de moeder van uw moeder ook aangehouden?
- Samen met mijn moeder! Ja, ja en ja!

- U had ons dergelijke zaak moeten signaleren.
- Welke zaak?

- Toen u haar aan ons hebt toevertrouwd, had u moeten...
- Wat had ik moeten?
- Dan kon ons tehuis nooit verantwoordelijk gesteld worden voor...
- Verantwoordelijk voor wat?
- Dat heeft geen belang, dat heeft geen enkel belang... Wat momenteel van belang is, en daar hebt u gelijk in, is dat de politie uw moeder terug- brengt.
- Ik zeg u nogmaals: geen politie! Ik wil geen politie zien!
- De hondenbrigade van de federale doorzoekt het park momenteel al sinds 17 uur.
- Hondbrigade? Met honden?
- Met honden. Absoluut. Speciale speurhonden.

- Geen honden! Geen sprake van honden! In geen geval honden!
- Het zijn speciaal opgeleide honden voor...
- Ze is nog banger voor honden dan voor de politie, vooral voor politie- honden!
- Wees niet bang, ze zullen haar terugvinden nog voor ze de tijd heeft er bang voor te zijn.
- Waar heb ik het verdiend, godverdomme, waar heb ik het verdiend?
- Wind u vooral niet op.
- Ik mij opwinden?
- De kosten, alle onkosten, zijn voor onze rekening. We hebben een verze- kering en die dekt... uzelf bijvoorbeeld, bent verzekerd voor...
- Of ik verzekerd ben?
- Voor uw moeder, haar gezondheid...
- Waar hebt u het eigenlijk over?
- U hebt natuurlijk gelijk. Alles op zijn tijd. Momenteel...
- Genoeg! Nu is 't genoeg geweest! Ik wil mijn moeder zien! On-middellijk!
- U zal haar zien van zodra de politie haar gevonden heeft.
- Wanneer?
- Over enkele ogenblikken.
- Denkt u?
- Ze doorzoeken het park.
- Bent u wel zeker dat ze in het park zit?
- Absoluut niet.
- Waarom laat u dan het park doorzoeken?
- Dat is de bevoegdheid van de politie, niet mijn bevoegdheid.
- Waarom zou ze meer in het park moeten zitten dan ergens anders?
- Omdat we ergens anders overal gezocht hebben zonder haar te vinden.
- Waar dat zo ergens anders?
- Zoals ik het al zei: overal.
- Dat wil zeggen?
- In haar kamer.
- Ja.
- De kamers van de burenen.
- Ja.
- In de grote zitkamer en die met air conditioning.
- Wat is dat voor iets?
- Het is de geacclimatiseerde zaal, verplicht in geval van een hittegolf.
- Daar zet zij nooit een voet binnen.
- Dit jaar hebben we de airco nog niet gebruikt, gezien het weer. Dat zijn allemaal onkosten die...
- De kasten?
- Pardon?

- Hebt u al in de kasten gezocht? Mijn moeder verstopte zich dikwijls in kasten.
- Is dat echt?
- Doorzoek de kasten.
- Ik denk dat de politie...
- Want het is hun job...
- Daar zegt u het. Het is beter af te wachten, nietwaar. Ik wacht in vertrou- wen af en ik ben gelukkig, heel gelukkig en vereerd dat u ons momenteel bijstaat. Aan onze zijde, om af te wachten.

- Ze is vannacht wellicht opgestaan om een luchtje te happen, ze is beginnen stappen en dan is ze in het donker gevallen, ergens in de tuin...
- De politie heeft de tuin al uitgekamd.
- Heel de tuin?
- Moestuin inbegrepen, ja.
- Zou haar alarm afgaan als ze gevallen was?
- Helaas, haar alarm ligt op haar nachtkastje.
- Op haar nachtkastje?
- Ja.
- Dan is ze 's nachts opgestaan en heeft ze haar alarm afgelegd.
- Dat is wat de politie...
- En gij?
- Ik?
- Ja, gij! Gij! Wat is uw gedacht hierover?!
- Pas op, mijn bril... heu, mijn gedacht hier... Voor mijn part is 't een raadsel, een echt raadsel. Nog een geluk dat we niet meer gasten hebben zoals uw moeder.
- Want anders?
- Dan zouden we niet een personeelslid per persoon nodig hebben, maar twee!
- Hoe was ze gekleed?
- Hoe moet ik dat weten? Ik heb haar deze morgen toch niet gezien?
- U hebt toch gezien welke kleren in haar kamer zijn achtergebleven?
- Ik heb haar kamer niet doorzocht.
- Wie dan wel?
- Lager personeel.
- Haal dat lager personeel dat haar kamer doorzocht heeft naar hier .
- 's Middags?
- Ja, 's middags. Ga haar halen.
- Ze is vertrokken.
- Waar naartoe?
- Ze heeft klein verlet genomen.
- Klein verlet? Mijn moeder verdwijnt spoorloos en uw lager personeel neemt klein verlet?
- Zolang de wet het hen toestaat...

- Ik ga naar het park.
- Ik ga mee.
- Volgens u is ze dus gevallen en kon ze niet meer recht?
- Dat is het tragische van al onze bewoonsters. Ze vallen en... Vandaar dat we altijd maar meer...
- Waarom is ze niet eerder in de tuin ten val gekomen?
- De politie noch de honden hebben haar in de tuin gevonden.
- De honden...
- Het is ongelooflijk wat ze die kunnen laten doen.
- Wie?
- De honden!
- Waarom vertelt u mij dat?
- Ik bedoel op gebied van dressage, nietwaar, dat is toch...

- MAMA! MAMA!
- MEVROUW PIETERGANS! MEVROUW PIETERGANS!
- Mijn moeder heet niet Pietergans!
- Nee? Excuseer. Als ik hun namen niet voor me kan zien...
- Peetermans!
- Ha? Heel goed. Prachtig! MEVROUW PEUTERMANS! MEVROUW PEUTERMANS!
- MAMA! MAMA! Kan ze langs voor naar buiten zijn gegaan?
- Hoe dat zo langs voor?
- Langs de voordeur!
- Naar de stad? Om wat te doen?
- Een koffietje drinken.
- Een koffietje drinken als we al het nodige hebben in onze ontbijtruimte?
- Als ze niet in het park is, niet in het tehuis, niet in de tuin, dan is ze zonder twijfel ergens anders.
- Als ze niet in het park is, ja!
- Gaat de deur 's nachts op slot.
- Welke deur?
- De voordeur.
- 's Nachts? Nee. De poort gaat immers op slot.
- Is er een nachtwaker?
- Om wat te doen? Dank zij god en de nodige slaappilletjes slaapt iedereen hier 's nachts.
- MAMA! MAMA!
- MEVROUW PEETER... MEVROUW PEETER...
- MANS! Waarom doorzoekt de politie de stad en het bos niet?
- Het bos bevindt zich aan de andere kant van de snelweg.
- En dan?

- Ik zie uw moeder niet direct... excuseer, in haar toestand... Nietwaar...
- U hebt me verteld dat ze het beter... en dat de dokter...
- Klein. Ja, maar dat ze daarom...
- Haal uw politiemannen naar hier.
- Om wat te doen?
- Om de stad en het bos onderste boven te keren.
- Ik heb geen bevelen te geven aan de politie.
- Waar zijn ze?
- Ginder ver ergens. Ik kan de honden horen.
- Als mama de honden hoort en de politie ziet, gaat ze zich verstoppen.
- Ze weten wat ze doen.
- Ik weet het, ik weet het, ze zijn ervoor opgeleid.
- Het is hun job.
- Juist.

- Waar gaat u heen?
- Ik neem de wagen. Ik rijd de stad in, de cafés doen.
- Ik ga mee.
- Nee, nee en nee. U blijft hier.
- Uw moeder zal er niet kunnen mee lachen als u er niet bent wanneer we haar gevonden hebben. U weet hoe ze is.
- Zorg dat u haar vindt, daarna zien we wel wie nog kan lachen.
- Ik doe er alles aan om... U moet weten dat het me oprecht...
- Spijt, natuurlijk!
- Dat is het, ja.
- Dan hoop ik voor u dat ze haar zullen vinden.
- Daar vrees ik absoluut niet voor. De commissaris heeft het me verzekerd: vinden doen ze ze altijd.
- Wie dat?
- De agent die...
- Ze vinden wie?
- De oudjes die weglopen.

- Hoeveel zijn er bij de actie betrokken?
- Twee.
- Twee!
- En hun honden... Elk zijn hond.
- Gij staat hier met mijn kloten te spelen!
- Let op! In die zak zit mijn bril!
- Als ge denkt dat ge er zo goedkoop van af komt!

- Meneer Pietermans, excuseer, alsjeblieft, meneer Pietermans, blijf kalm alstublieft, blijf kalm! Waar loopt u toch heen? Mensen, wat een dag! Wat een dag, zeg! Een dag als deze wens ik zelfs de concurrentie niet toe!
- Dat gaat hier toch geen dagen aan een stuk blijven duren?
- Blijf kalm! Blijf kalm!
- Ik moet kalm blijven?
- Het kan niet lang meer duren. Ze gaan het aantal manschappen verdub- belen.
- We moeten posters laten drukken.
- We hebben alle kasten op uw verzoek al doorzocht, meneer Pietermans.
- En al die opsporingsberichten samen met haar foto ophangen. En wat als ze is aangerand?
- Ze heeft zelfs haar handtas niet meegenomen! Wie zou haar aanranden als ze haar handtas niet mee heeft? Meneer Pietermans, komaan, zeg! Hou daar eens mee op, zeg! Stop ermee!

- Uw moeder...
- Mijn moeder?
- Helaas...
- Helaas?
- We hebben haar gevonden.
- Hebt u haar gevonden?
- Haar levenloze lichaam.
- Haar levenloze lichaam...
- Op haar buik, op de grond, in een bosje, het hoofd in een gat vol water, waarin ze verdronken is.
- Verdronken?
- Mijn mannen en ik dachten niet dat uw moeder, gezien haar leeftijd en haar gezondheidstoestand, zoals die ons gerapporteerd werd door de directie van het tehuis bij monde van haar directeur, de heer Verdoodt, zich zo ver van haar vertrekpunt zou bevinden.
- Mijn moeder was het van kindsbeen gewend lange tochten te voet te maken.
- Dat wil ik graag geloven. Staat u toe dat ik u in mijn persoonlijke naam evenals in die van de federale mijn oprechte deelneming betuig.
- Dank u.
- Tot uw dienst.
- Hoofdinspecteur?
- Inspecteur.

- Inspecteur, heeft ze...
- Nee, ik geloof niet dat ze geleden heeft.
- Dank u.
- Dan laat ik u. Sterkte.
- Juist, ja.

- Mama, mama, wat hebt ge toch gedaan, mama?
- Niks. Ik heb gestapt. Gestapt dat ik heb.

Ik ben op onze stappen teruggekeerd, naar de weg waar ik moeke had achtergelaten. Vermits ze daar niet meer was, heb ik de weg verlaten en ben ik haar in het bos beginnen zoeken. Dan heb ik lange tijd gestapt. Ik was doodop, uitgeput, maar ik wist dat aan het eind vrijheid mijn deel zou zijn. Ik ben doorgegaan, altijd maar doorgegaan. Ten slotte ben ik gevallen. Dan ben ik beginnen kruipen, zoals moeke is beginnen kruipen voor ze zich op de grond had uitgestrekt en is blijven liggen, zonder te bewegen, zonder dat ik iets kon doen om haar recht te helpen.

Daarna heb ik de honden en de botinnen gehoord. Ik heb me naar het struikgewas gesleept. En daar, precies daar heb ik tussen het mos dat gat vol water ontdekt. Ik heb me op mijn ellebogen rechtgetrokken... Mijn keel brandde. Ik heb heel erg aan mijn moeke gedacht en toen heb ik mijn hoofd in dat gat gestoken en ik ben beginnen drinken, drinken, drinken.

- Wat doet gij toch allemaal?
- Niet huilen, Janolleke. Ik heb moeke bijna gevonden. Van zodra ik flink uitgerust ben en de botinnen en de honden weg zijn, ga ik haar opnieuw zoeken. Ze kan nu niet ver meer zijn. Dan zullen we eindelijk vrij zijn.
Samen.

MOEDER zit in het bejaardentehuis, waar ze regelmatig bezoek ontvangt van haar enige ZOON. MOEDER vertoont tekenen van dementie en soms kan ze heel raar doen.

Vandaag roept de DIRECTEUR de ZOON bij zich. Want MOEDER zit in een rolstoel die de hare niet is en ze wil er niet meer uit. Ze wil rondgereden worden! Kan haar ZOON niet even met haar praten?

Zo begint het...

Het ene conflict volgt op het andere tot MOEDER op een dag spoorloos verdwijnt.
Een hele politiemacht wordt ingeschakeld om MOEDER te zoeken...

* * * * *

1 deel.
Zetstukken.

1 dame, 3 heren.

* * * * *

Jean-Claude GRUMBERG werd geboren in Parijs in 1939.
Hij is toneelauteur en scenarist. Hij schreef meer dan 50 stukken, waaronder
verscheidene werken voor kinderen.

Zijn vader en zijn grootouders werden gedeporteerd naar Auschwitz en keerden nooit
terug.

Dit oorlogstrauma is de rode draad doorheen het hele oeuvre van Jean-Claude
GRUMBERG.

Enkele titels:

Zone Libre - L'Atelier - Mon Père.

* * * * *